

Sjätte roten, tomt 26

Kvarteret Traktören

Tjugosjunde roten 1637–57

Köpmangatan öster om Nygatan,

Femtonde roten 1657–70

norra sidan Köpmangatan 18

Anders murmästare

1637

Peter vävare

1639–40

Joen vävare

1640–41

Björn Larsson Murmästare

bodde 1644–55 i rote 27 Traktören 6.26 och i rote 16 1656.

Han anklagades den 6.4.1644 vid kämnärsrätten av Hans Larsson skult för att han mot Magistratens stränga förbud hade understått sig att av en soldat köpa en död stulen gås, som soldaten hade slagit ihjäl här i staden. Björn, som inte kunde neka, bötdade 40 mark för förbudsbrott.

Katarina Richards krävde den 10.6.1652 med fullmakt av Anders Persson i Filipstad Björn Larsson murmästare, som uppgav att han till Anders Persson hade upplåtit sin lott i en smideshammare i Värmland att bruka eller behålla genom köp.

Saken uppsköts i underrätten den 9.4.1652 en månad inom vilken tid murmästaren skulle skaffa besked från Anders Persson om den hammare som han uppgavs ha i pant och bruka för skuldsommen. Saken uppsköts på Björn Larssons enträgna begäran ytterligare till Larsmässan: under mellantiden skulle Björn Murmästare skaffa sig bevis på att han till Anders Persson hade upplåtit sin lott i smideshammaren i Värmland till att bruka eller behålla genom köp och på att Anders Persson var skyldig honom 7 rdr.

Björn Larsson murmästare hade enligt underrätten den 8 okt 1652 redan två gånger och sist till överflöd på sin trägna begäran njutit uppskov med betalningen av sin skuld till Katarina Richards principal Anders Persson i Philipstad. Sista gången hade han lovat, att om han icke till sistlidna Larsmessa med bevisliga skäl hade visat att skulden var ogill, skulle han utan dröjsmål betala de 24 rdr Katarina Richards fordrade på Anders Perssons vägnar. De 14 1/2 Rdr som ännu var obetalda dömdes han att omgående betala.

Sigfrid Larsson murmästare (6.27) komparerade den 25.5.1665 i justitiekollegiet för sin bror Björn Larssons arvingar. Björn hade sju barn i två barnkullar.

1) Sonen *Lars Björnsson* var i hospitalet som ”bråttfälling”

2) en son lärde hantverk i Stockholm

3) en son var utseglad till Spanien

De fyra andra var hemma hos sin mor *Ingeborg Gunnarsdotter* och styvfadern (*skepparen Christoffer Persson Jute*, se nedan). De två äldsta barnens gods hade Sigfrid, de andras hade modern. Sigfrid Larsson var förmyndare för dem alla. Han visade ett av gode män underskrivet inventarium. Sigfrid sade, att gården stod barnen tillhanda ”oförgjord”.

Dottern *Maria Björnsdotter* var gift med skräddaren *Sven Olufsson Gryta* (se 3.61, Holl. och Dompr.). I ett brev till magistraten (EIIa:27) skrev deras dotter *Annika Svensdotter* (gift *Jacob Jesko*) den 1.9.1715 om moderns medarvinge till sal Björn murmästares kvarlåtenskap hennes morbroder *Gabriel Björ(n)sson*, boende i Köpenhamn med sina barn Agneta och Christian *Gabriel Schrack*. Nu bestod arvtagarna av henne själv, hennes syskon och Gabriel Björnssons barn *Christian Gabriel Schrack* och *hustru Annika (Agneta?) Gabrielsdotter*, vilkas farfader var sal Björn murmästare. De danska kusinernas arvslott innestod ännu. Annika hade fem års samvaro med dessa ”syskonebarn” i Köpenhamn. De hade skänkt sin arvslott i gården till henne och hennes syskon.

Engela Schwartzkopf hade ”omtrent” för åtta år sedan muntligen i Köpenhamn talat med Gabriel Björnssons dotter: hon hade sagt sig vilja skänka de svenska kusinerna sin del. Arvet innestod hos skomakaren *David Deber*.

Jöns Gullholm båtsman M1678 ej tomt

Hustru Agneta Box

1676–77, 1679

Christopher Persson båtsman 1666–77

kallad

Christopher Persson Jute skeppar

1678–81 M1678 1 tomt

Christopher Persson Jute skeppar var gift med Björn Larsson murmästares änka *Ingeborg Gunnarsdotter*. Enligt bouppteckningen efter paret 12.11.1700(:31) hade hon i föregående äktenskap barnen *Sven Grytas* änka *Maria Björnsdotter*, *Erik Björnsson*, som efterlämnat änka och avlidne *Gabriel Björnsson* med barnen *Christian Gabrielsson Schrack* o *Agneta Gabrielsdotter* i Köpenhamn. Kusinerna *Marias* dotter *Annika Svensdotter* och hennes syskon hade erhållit arvet efter farmodern (Gbg RR 1715, 904 samt Berg II:9–10, 22). Skepparen *Christoffer Persson* efterlämnade hus och tomt på Köpmangatan, 300 daler, smt samt 1/3 del i en liten galeas, 100 daler. Det hus och gård på Köpmangatan mellan *Erik Svenssons* å västra och *Sara Petersdotters* (1701 *Christopher Anderssons*) å östra, som framlidne borgaren *Christopher Pehrsson* efterlämnat lagbjöds först för att vederbörande sterbhusintressenter skulle kunna utlösa varandra. Den 28.2.1701 var gården såld och ”*Maria Biörnsson*” (eg. *Biörnsdotter*) återbördade den med 200 rdr under hänvisning till att den hade ägts av hennes moder och styvfader *Christoffer Persson*. För 300 rdr sålde hon den sedan omedelbart till grannen borgaren *Erik Svensson* (lagbj. 26.8.1701). Gården hade *Erik Svensson* tydligen köpt för mågen *skeppare Nils Wärmings* räkning, ty denne står i fortsättningen för tomtörespengarna och 1703 kallas gården ”*Christopher Jutes gård*” med *Niels Werming*

1714 var Nils Wärmings död; hans änkas tomt värderas 1715 160 d smt, hennes hus 320 d och lösöret 200 d smt. Ännu 1720 kallas gården skeppar Nils Wärmings gård. Hans änka *Anna Eriksdotter* står för gården 1715–29. Ibid 1725: *Madame Hellmondt* utan näring Pigan Tora Andersdotter.

1730 kallas den *räntmästare Sten Hellings änkas* gård: hos henne bor detta år *skepparen Aron Hansson*.

Överskulden Olof Aspendahl skrev 23.8.1731 att han hade erhållit 250 d smt av Herr Erik Nissen på tre års tid till betalande av den på auktionen den 28 augusti (för 402 d smt) inropade (ränte- och proviantmästaren i Bohus Sten) Hellings hus och gård på Köpmangatan mellan Madame Wennerström och mäster Anders Gustavssons gårdar (Inteckningsbok A11 bb:4 1731–39, uppbud 30.8.1731).

Olof Aspendahl avled (enl. Mårten Stiernström s. 120) den 31.5.1742. Han hade 1728 gift sig med *Margareta Catharina Eckman*, född 1696, död 1762.

Catharina Aspendahl pantsatte som änka gården vid ett par tillfällen t.ex. 2.4.1750, då hon lånade 200 d smt av *jaktlöjtnant Isac Almgren* som förmyndare för *avlidne perukmakaren Johan Sahlbergs* omyndiga dotter Catharina Sahlberg. Pantade hus och gård på Köpmangatan mellan madame Wennerströms å västra och saltmätaren Mich. Hellmans änkas gård å östra sidan. 1.3.1753 lånade Catarina Aspendahl av avl. perukmakaren Johan Sahlbergs omyndige son Nicolaus Sahlbergs arv 200 d smt. Pantade hus och gård på Köpmangatan mellan Madame Wennerströms obebyggda tomt å västra sidan och järndragaren Nils Larssons gård å östra. *Murmästareäldermannen Johan Christoffer Rancke* köpte på auktion den 10.5.1759 avlidne överskulden Olof Aspendahls änka Catharinas obebyggda tomt av hennes kreditorer, uppbud 28.5.1759, fasta 29.7.1761, pris 340 d smt, grannar på Köpmangatan som 1753, areal 91' gånger 27 1/2'.

Kallas 1765 murmästare Chr Ranckes ödetomt och 1775 hans tomter och skjul.

Källaremästare Magnus Wennerholm lät första gången 12.11.1781 för 133 rdr 16 skill specie köpeskilling uppbjuda en i stadens norra del vid Köpmangatan belägen ödetomt omfattande 5 tomter mellan bagaren Peter Söderströms å östra och tyska kyrkans tomt å västra sidan, som han köpt av murmästaren Johan Christopher Rancke och hans hustru *Anna Margareta Jacobi Rancke* den 17.5.1780–30 penning 4 rdr 21 sk. På avlidne källarmästare Magnus Wennerholms änka *Magdalenas* rekvisition såldes på auktion till *grosshandlare Olof Westerling* för 440 rdr specie. den 16.3.1784 hennes mellan bagaren Söderströms änkas hus och gård å östra och Tyska kyrkans tomt å västra sidan belägna inplankade tomt med därpå befintlig byggnad (uppbud 24.5.1784. 30 penning 14 rdr 32 skill specie.) Tomten kallas 1790 handelsman O Westerlings änkas tomt.

Framlidne handelsman Olof Westerlings arvingars vid Köpmangatan mellan tyska Scholae-huset och bagaränkan Söderströms fastigheter i sjätte roten belägna tomt med åbyggnad utbjöds för 500 rdr specie. 2.5.1791 (jämför 5.34) och inropades av fru *Catharina Westerling* för 601:24 rdr specie.

Olof Westerlings andra hustru *Catharina Otterdahl* (död barnlös såsom änka 26.6.1798? var född 1740, dotter till *handl. Filip Otterdahl och Johanna Christina Böker*, död 1763). Hon efterlämnande tomten nr 26 på Köpmangatan med bodar mellan Tyska kyrkan i väster och herr Joh. G. Petterssons hus i öster. Tomten övertogs av hennes bror

handelsman Fredrik Oterdahl (hans egen stavning enligt Berg I:3, 77). Han erhöll burskap som handl. 11.5.1770 (uppsagt 15.9.1804) och avled barnlös 22.10 1810. Bou 4.12 1810. Förmögen-

het 17 972 rdr banko. Tomt och träbodan nr 6.26 var såld på auktion för 690 rdr banco. G. 28.2.1770 med *Elisabet Catarina Westerling* döpt 13.7.1737, död 16.11.1803. Dotter av kapten Christian Wesenberg född 1681, död 1766 och Elisabet Dorotea Rolofson född 17.2.1698, död 1769. Bou efter henne upptar hus och gård 2.37 i hörnet av Kungs- och Västra Hamngatorna, värderad till 2.666:32 rdr banko.